

PŘÍBĚH MÉHO TRIČKA

Metodika výukového programu – verze pro 45 min

Pomůcky:

data projektor, počítač, reproduktory. Tabule a psací potřeby na tabuli.

Připravené video *Rozplétání příze* a fotografie ze zřícení komplexu Rana Plaza v Bangladéši.

Doporučený časový harmonogram:

Název aktivity	Čas zastavení videa	Doplňující aktivita k videu	Doba trvání
1. zastavení: Oblečení a my	0:40	Anketa	7 min
2. zastavení: Roste tričko na poli?	2:59	Kvíz	7 min
3. zastavení: Jaká je to práce? (volitelné)	4:22	Sdílení dojmů	7 min
4. zastavení: Kolik utratíme za oblečení?	5:30	Hádanka	3 min
5. zastavení: Co se stalo v Rana Plaza?	6:29	Promítnutí fotografií	5 min
6. zastavení: Jak předejít problémům?	6:48 / 7:28 nebo počkat do konce videa	Diskuse	15 min

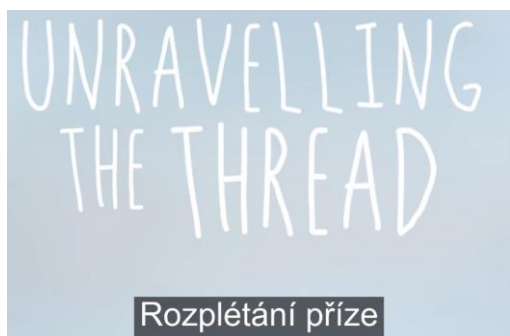
1. zastavení: OBLEČENÍ A MY

Typ aktivity: Promítání + anketa

Doba trvání: 7 minut

Cíl: Žákyně a žáci se zamyslí nad svým postojem ve vztahu k oblečení

První část programu začíná úvodní znělkou videa *Rozplétání příze*. V čase 0:40 se video zastaví (viz obrázek níže), na plátně je vidět název: *Unravelling the thread* resp. *Rozplétání příze*.

Společně se žactvem se můžete zamyslet nad dvojznačností názvu. Název totiž může znamenat odhalování způsobů, jak se vyrábí textil a co všechno je v onom vlákne skryto.

Poté žactvu **představíme anketu** o tom, jak to u nich chodí s oblečením. Vhodné je motivovat žactvo, že se dozví i něco o ostatních ve třídě. Ti, kdo na otázku mohou odpovědět „ANO“, se přihlásí.

Návrh anketních otázek:

- Dostáváte oblečení spíše od rodičů?
- Koupili jste si někdy tričko, které jste pak skoro vůbec nenosili?
- Máte nějaké oblečení, které je v BIO kvalitě? (Příp. se zeptat na jinak certifikovaný oděv.)
- Máte dojem, že lidé ve vašem okolí mají mnohem víc oblečení, než kolik reálně potřebují?

Několik otázek položte vy, nicméně je vhodné dát prostor i žactvu – pobídnout je, ať také zkusí formulovat anketní otázku – při tom je třeba upozornit, že na otázku se musí dát odpověď ANO / NE.

2. zastavení: ROSTE TRIČKO NA POLI?

Typ aktivity: Promítání + kvíz

Doba trvání: 7 minut

Cíl: Žáci si uvědomí míru nadměrného využívání pesticidů při pěstování bavlníku a rizika těchto látek pro člověka a životní prostředí

Průběh:

Video pokračuje dál, prezentuje život lidí, pěstující bavlnu a jejich problémy.

V čase 2:59 video zastavte (viz obrázek vpravo). Na tabuli napište dvě otázky a výběr odpovědí (je vhodné připravit před hodinou).

Kvízové otázky:

- Na kolika procentech orné půdy světa se pěstuje bavlník?
a) 2,4 % c) 12,4 %
b) 4,2 % d) 21,4 %
- Kolik procent všech světových **insekticidů** se používá při pěstování bavlny?
a) 1 % c) 16 %
b) 8 % d) 24 %

Zjistěte, zda žáci a žákyně rozumí otázkám, případně **vysvětlete pojem insekticid**. Prezentujte jednotlivé odpovědi a vybídněte žáky a žákyně, ať zvednou ruku, pokud souzní s odpovědí, kterou čtete. Lze provést také ve variantě, že každý čárkuje ke svému tipu přímo na tabuli. Tato varianta je výhodná, potřebuje-li žactvo trochu pohybu, nicméně zabere to více času.

Na závěr představíte správné odpovědi. Bavlník se pěstuje na **2,4 % světové orné půdy (a)** a při jeho pěstování se využívá až **24 % veškerých insekticidů** (celkově podíl pesticidů je 11 %).

Zdůrazněte nepoměr, např:

„Bavlník je pěstován na poměrně malé ploše, ale aplikuje se na něj skoro čtvrtina všech látek na hubení hmyzu!“

Zeptejte se, proč je tento nepoměr tak problematický. Jaká jsou rizika používání chemikálií v zemědělství? Můžete zmínit vliv pesticidů na necílové organismy, kontaminaci vody, problém s odbouratelností, bioakumulaci a zdravotní rizika včetně karcinogenity.

3. zastavení: JAKÁ JE TO PRÁCE? - volitelná aktivita

Typ aktivity: Promítání videa + sdílení dojmů

Doba trvání: 7 min

Cíl: Žáci a žákyně vyjádří své postoje k podmínkám pracovníků a pracovníků v textilním průmyslu.

Průběh:

Video pokračuje dál, popisuje způsob zpracování surové bavlny až ke tkaní látek.

Volitelná aktivita:

V čase 4:22 video zastavte (viz obrázek níže), vyzvěte žáky, aby sdělili, co je dosud na filmu zaujalo. Začněte krátkou diskusí na téma, pracovních podmínek:

„Jsou zaměstnanci v pohodě nebo je jejich práce hodně náročná?“

„Proč nosí roušky? A nosí je opravdu všichni?“

„Myslíte, že dostávají za svoji náročnou práci dobře zapláceno?“

„Chtěli byste pracovat v takové továrně?“

„Jaké to asi je pro ty lidi, pracovat v takové továrně?“

4. zastavení: KOLIK UTRATÍME ZA OBLEČENÍ?

Typ aktivity: Promítání videa + hádanka

Doba trvání: 3 minuty

Cíl: Žáctvo si uvědomí velikost trhu s oděvy.

Průběh:

Zastavte video v čase 5:30 (viz obrázek vpravo) a nechte žáky tipnout, kolik korun utratí průměrně každý občan v ČR za oblečení. Podle Českého statistického úřadu to v roce 2016 bylo asi **6 600 Kč** za rok.

5. zastavení: CO SE STALO V RANA PLAZA?

Typ aktivity: Promítání videa + doplňující fotografie

Doba trvání: 5 minuty

Cíl: Žákyně a žáci si uvědomí negativní důsledky snahy maximalizovat zisk skrze bezohledné snižování nákladů.

Průběh:

Zastavte video v čase: 6:29 (viz obrázek vlevo) a ukažte žákyním a žákům skutečné záběry z místa události (například fotografii z wikipedie, viz níže) zřícení továrny Rana Plaza a doplňte informace o důvodech, proč ke zřícení došlo (viz rámeček níže).

Když 23. dubna 2013 uslyšeli dělníci textilní továrny v bangladéšském komplexu Rana Plaza podivné zvuky, přivolali na místo statika. Vědělo se, že budova nebyla projektovaná pro těžkou techniku textilky ve vlastnictví podnikatele Sohele Rana. Znalec u masivních trhlín, které objevil, podle všeho vykřikl slova “okamžitě tu

6. zastavení: JAK PŘEDEJÍT PROBLÉMŮM?

Typ aktivity: Promítání a diskuse.

Doba trvání: 15 minut

Cíl: Žáci a žákyně navrhnou možnosti předcházení environmentálních a sociálních problémů, které jsou navázány na výrobní a spotřebitelský řetězec oděvního průmyslu.

Průběh:

Video můžete nechat běžet až do konce. Pokud by ale nezbylo dost času na závěrečnou diskuzi o uvědomělé spotřebě, **můžete video zastavit v čase 6:48**, tedy po představení certifikátu FAIRTRADE (FT). **Další možnost zastavit video je v čase 7:27 (viz obrázek vpravo)**, tedy těsně poté, co se ve filmu vysvětlí, jak FT zajišťuje lepší podmínky pro pěstitele bavlny.

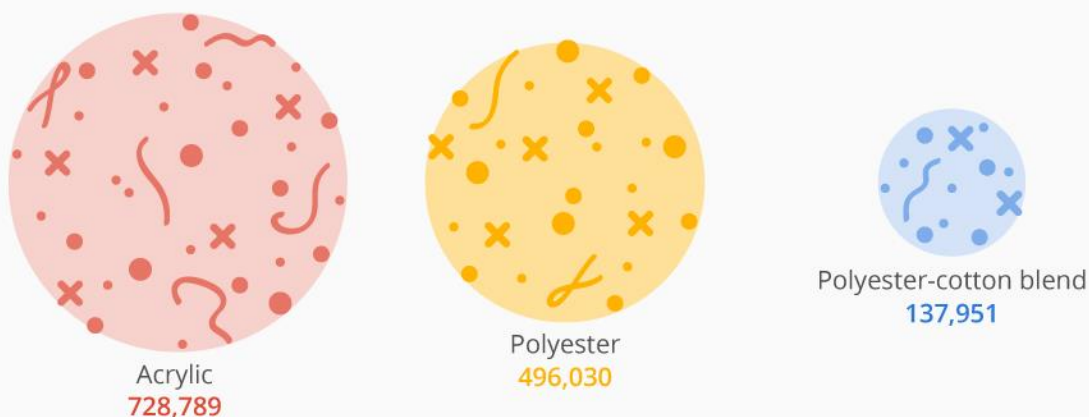
Začněte diskuzi, kde společně se žáky a žákyněmi vymyslíte všechny možnosti, jak snížit negativní dopady oblečení, které si kupujeme. Kromě Fairtrade existují další certifikáty, které zajišťují (pozuze) BIO kvalitu bavlny nebo nepoužívání toxických chemikálií při zpracování a barvení. Zmínit je dobré možnost nakupování v Second-handech, shánění nového oblečení na tzv. Swapech. Zmíňte i důležitost snižování množství odpadu tím, že nepoužívané oblečení darujeme charitě nebo někomu z našich přátel. Nejzásadnější ale stále zůstává uvědomělost při nakupování – důraz na kvalitu, ne kvantitu. Nepodléhání tlaku reklamy a módních trendů a rozlišování toho, zda něco potřebujeme nebo to chceme. Všechny **možnosti zodpovědné spotřeby textilu, na které přijdete se žáky vypište na tabuli.**

Tip: Zamyslete se také nad riziky / výhodami jiných materiálů. Kromě bavlny jsou v textilu nejpoužívanější syntetická vlákna. Jsou však dobrou alternativou? Více info na následující stránce. Naopak velký potenciál skýtají jiná přírodní vlákna – lněná a konopná.

Věděli jste, že při jednom vyprání pračky plné oděvů z umělých vláken se může do odpadní vody vyplavit více než 700 tisíc mikrovláken? Současné čištění odpadních vod zatím znečištění mikrovláknou nezvládá filtrovat. Výsledkem je, že mikrovlákná, která se dnes nachází v oceánech pocházejí odhladem až z 35 % z textilních vláken, především z praní.

Laundry's Contribution to the World's Microplastic Problem

Estimated number of fibres released when laundering a washing load of 6kg, by fabric type*

* The test fabrics were washed at temperatures of 30°C and 40°C, using various combinations of detergent and fabric conditioner. Fibres were extracted from the waste effluent and examined using an electron microscope. The research did not test the number of fibres passing through the sewage treatment process.

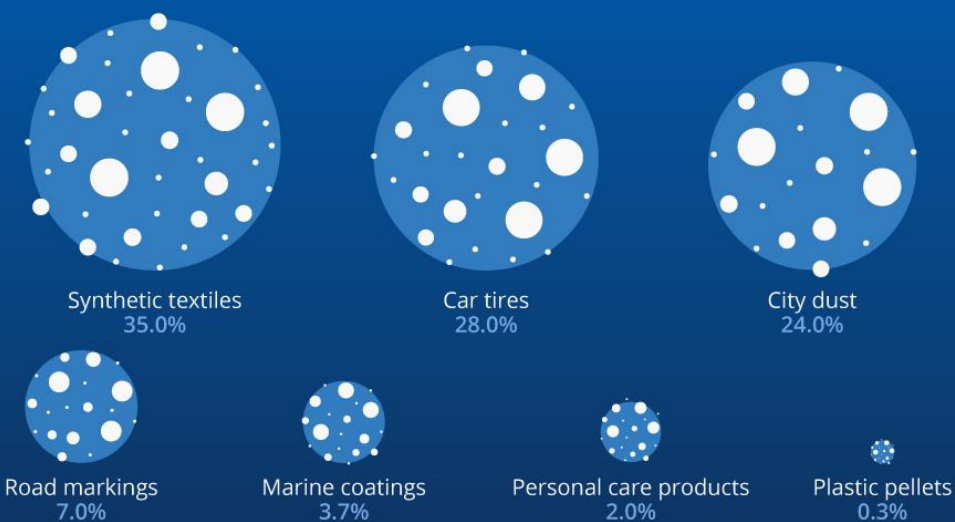

@StatistaCharts Source: Plymouth University

statista

Where Do the Oceans' Microplastics Come From?

Distribution of sources of microplastics in the world's oceans

@StatistaCharts Source: International Union for Conservation of Nature

statista

Výukové materiály vznikly v rámci projektu podpořeného Magistrátem hlavního města Prahy.

Obsah je zcela na odpovědnosti Ekumenické akademie a nemůže tak být považován za stanovisko MHMP.

